

תלמוד

היו האמט אויך
דאס הארני
נאר הייר אר פסט
עם באהאר ציען

אור ובהירות בעבודת השם במשנת ברסלב

והפרי את לב האבן משרכם
ונתתי לכם לב בשר

בלק

גליון כח | תשפ"ב

אור להביות הלב של איש הישראלי
בוער מאד עד לב השמים לה יתברך,
ואין סוף ואין תכלית לתשוקתו

לב ופנימה של הברכה

לטעום טעם של משיח'

האמנם נוכל בעולם הזה לטעום מה' עין של משיח' ולחיות חיים מתוקים!?

לכל דבר בעולם יש מראה, טעם, וריח.

זוהי החיות שיש לנו מכל הדברים שיש בעולם; אנו רואים אותם, מריחים אותם, וטועמים מהם. כעת הגיע הזמן לטעום משהו אחר, שעוד לא טעמנו מעולם... הגיע הזמן לטעום 'טעם של משיח'.

בטח אתם מתפלאים: מהו טעמו של 'משיח'? האם יש דבר כזה בעולם בכלל? זה שייך אלינו? ובכן, אף שאנחנו מצדנו זרוקים ומושלכים בגלות, הרחק מכל זיק של גאולה, אך 'לא יטוש ה' עמו', ובתוקף גלותנו הוא שולח לנו את אורו של משיח, לכל אחד, בכל מצב.

ובכן, 'מְשִׁיחַ' - מגלה רבינו - 'הוא אותיות מְשִׁיחַ', כיון שהוא 'יונק ומקבל משיח השדה'. על אף שכל אחד שעומד להתפלל, מחזירים כל שיח השדה וכל העשבים את כוחם לתוך תפילתו, אבל משיח... כל מהותו היא הגילוי אלוקות' הזה, כשכל העולם כולו נותן את כוחו ומתבטל לגמרי לתפילתו.

כדי לטעום את הטעם הערב של משיח, של הגאולה, אנחנו צריכים לעשות דבר פשוט ביותר: להתפלל את תפילתו של משיח! דרך התפילה אותה מגלה ומחדש רבינו הקדוש לדור הגאולה. הלא היא: ה'התבודדות' - לדבר לפני ה' ולשוש לפניו כל אשר עם לבבנו. הייחודיות של ה'התבודדות' היא, שמצד אחד, הכי פשוט והכי קל לכל אחד בכל רגע שהוא לקיים אותה, ובד בבד היא התפילה הכי גבוהה בעולם, ואורה הוא אורו של משיח ממש.

על אף שהדרכות דומות אנו כבר מוצאים בתורתם של הצדיקים בדורות עברו, באופנים שונים, אך עצה שכזו, שנאמרה בתור הדרכה

לכלל, כזאת לא היה מעולם. לא, זה אינו 'חשבון נפש' דווקא, וגם לא 'שירת הודיה'. ההתבודדות אינה דווקא 'צעקה' או 'התבוננות בטבע'... עניינה של ההתבודדות אחד הוא: לפתוח את הפה לפני ה', ולשוש לפניו כדבר איש אל רעהו.

עצת ה'התבודדות', ככל שעצום כוחה, כך גם רבו מונעיה ומפריעיה. לפעמים אלו רגעים קשים בהם אנו לא מוצאים את עצמנו כלל, ולעיתים זהו הלב והפה הסתום שלא מצליח למצוא את המילים. אך זאת עלינו לדעת, שדווקא כאן טמון סודה הגדול של ההתבודדות. שכן, בשיחתנו אל מול ה' נוכל לשפוך שיחנו על מעברים אלו דווקא. וככל שהלב סתום יותר, דווקא משם תצא צעקה עמוקה הרבה יותר.

בשבת זו פרשת פנחס, אנחנו קוראים על ה'ברית שלום' לה זכה פנחס בקנאותו. מוהרנ"ת מגלה שאותה ה'ברית' היא הקשר שהאדם מתקשר ומתחבר עם נקודתו הפנימית האלוקית, דבר אשר נעשה על ידי השיחה בינו לבין קונו. השיחה הזו מנקה ומטהרת את כל החרפות והתאוות השורות על הלב, וכפי שעשה פנחס שטיהר את המחנה מהחרפה הנוראה.

בתוך הלב פנימה ישנה נקודה נקייה וטהורה שלעולם לא נפגמת, אלא שהתאוות והאהבות הנפולות מסתירות אותה. אך כשהאדם מדבר לפני ה' את הנקודה ששייכת לליבו כעת, ובשפתו הפשוטה - הוא יכול תמיד לצאת מהרע שחופה על הלב ולהיטהר בתכלית. עצה זו אפשרית בכל מצב שהוא, כיון שלא נדרש לה אלא שארית הרצון הנובע מאותה נקודה עמוקה, ומכאן הדרך לגאולה...

הן עם לבדר ישפן וכנוים לא יתחשב (במדבר כג, ט)

"הן עם לבדר ישפן" - זהו השבח והפאר של עם ישראל, שגם בלעם הודה לזה.

ומבאר מוהרנ"ת (בהלכות ברכת השחר ה' פז): שהם עם קדוש כזה ששוכנים לבדו, שהם מתבודדים בינם לבין קונם ושופכים שיהתם לפניו בכל פעם, והושבים בכל יום על אחריהם וסופם האחרון. ועל ידי זה הם בטוחים מכל צר ואויב ומסכין, כי הם מסתירים עצמם בצל נפשו יתברך תמיד, בבחינת 'אתה סתר לי', שיהו בחינת 'ישכון ישראל בטח בדד', בחינת כי אתה ה' לבדר לבטח תושבני, שעל ידי בחינת 'בדד', בחינת התבודדות, על ידי זה שוכן ישראל בטח תמיד. כי מי זה ערב את לבו לגשת אל השם יתברך שהם מסתירים עצמן אצלו יתברך.

בשעת ההתבודדות, מדבקים המתבודדים את מחשבתם ולבם בהשם יתברך, ועוסקים "לסלק מחשבתם מכל ההבלים של זה העולם ולבטל רצונם אליו יתברך", הן על כך ממשיך הפסוק ומשבח: "ובגויים לא יתחשב, ותרם יותן וירושלמי' ובנימוס עממיא לא מתערבין", שאינם רודפין אחר נימוסי העובדי כוכבים ואחר ריבוי כלי בית וכלי כסף ותכשיטין וכו' ושאר דברים המרבים הבל שלהם, רק מסלקים כל מחשבותם מכל זה, ומתבודדו ויפנים שיהם ברצונות טובים וכיסופין חזקים וגעגועים נמרצים אליו יתברך.

כל 'התבודדות' חשובה ורצויה; עם או בלי דיבורים; על עצמו, על בני ביתו, על הכלל או על הפרט. אך, עיקר עניינה ומטרתה של ההתבודדות, היא לדבק עצמו בחד קטירא בכיסופים וגעגועים להשם יתברך.

כי זה עיקר ההתבודדות, להתבודד ולהשוב עם עצמו היכן הוא בעולם, ולהיכן נתפור דעתו ומחשבתו ורצונו, ולהיכן נשלף ונתעה על ידי מעשיו ומחשבותיו. עד שעל פי רוב רואה בעצמו שאין לו מקום ורוח מארבים בגשמיית העולם לבדו לשם ולהתחבא שם מפני העולם בגשמיית ורוחניות, בנוף ונפש וממון ופרנסה, בבחינת אנה אלך מרוחק וכו', וכמו שאומרים בסליחות 'פנינו לימן ואין עוזר, לשמאל ואין סומך', עד שרואה שאין לו מנוס כי אם אליו יתברך לבדו, בבחינת 'ממך נסתי ושבתני אֵלֶיך'.

אנ"ש די בכל אתר ואתר ייחדו והקדישו את שבת קודש הבעל"ט, להתחדשות בעצת ההתבודדות. הזמן גרמא גם למי שכבר זוכה להתבודדות יום יום, לעלות מדרגא לדרגא, ולהשתדל מעט או הרבה כפי יכולתו, להזכיר לעצמו מהו 'עיקר ההתבודדות', ולהכניס לתוך ההתבודדות על כל פנים כמה דיבורים של 'היכן אני בעולם' וכדומה...

רבי שמחה: והאמת היא, שאכן אין לנו מה להתפעל מעצמנו כלל וכלל, רק מכוחו הגדול של רבינו! בבחינת "פוק חזי גבורתא דמרך" (עיין ליקוטי מוה"ר"ן תורה י"א).

ועתה, ר' מנחם, לפני שאנחנו מסיימים את השיחה שלנו השבוע, הייתי רוצה להציע לך משהו לגבי המשך השיחת חברים' שלנו כאן בגיליון:

ב"ה זכינו בעשרים ושבע השבועות האחרונים לדבר על נושאים רבים ומגוונים, אבל אני חושב שכדאי - לתועלתנו ולתועלת אלפי הקוראים - שנתחיל להתמקד יותר, ונבחר בכל פעם נושא לברר אותו מתחילה ועד סוף.

יש אצל רבינו ואצרות כאלה, שצריך פשוט להתחיל לסדר אותם בפנינו, כדי שנוכל להשתמש איתם ולחיות חיים של עושר נצחי.

וכפי שאמר רבינו על תורותיו ועצותיו: "ברוך השם היא סחורה יפה מאד מאד. וטוב היה שיהיה לחנות זה משרת טוב ויפה, שיכול להניח ולקפל ולסדר כל חתיכה סחורה יפה יפה עם הקצה לחוץ

(כדרך המשרתים המובחרים שמקפלין הסחורה ומניחין קצת לחוץ, כדי שיראה הקונה בבואו תיכף מהות יופי הסחורה), וכשיבוא אחד לקנות איזה סחורה יוכל המשרת לחטוף מיד בזריזות אותו המין סחורה שצריך הקונה, ויפתח אותו במהירות לפני הקונה ויהיה מראה לו מיד הוד יופי פאר הסחורה הטובה הזאת. והנמשל מובן, שצריכין אחד שיהיה בקי היטב מאד בכל תורותיו שגילה, שיוכל לסדר כל תורה יפה יפה עם הקצה לחוץ. וכשיבוא אחד וירצה להתקרב ולדבר מתורתו, יוכל להושיט לו מיד איזה תורה שהוא צריך אז כפי עניינו. כי כל תורותיו הם כלליות גדול מאד מאד, שיכולין למצוא בהם מה שצריך כל אחד ואחד, רק צריכין אחד שיהיה בקי בהם היטב, שיוכל להושיט לכל אחד ואחד מה שצריך באותה העת. והבן השאר מאל"ך" (ח"י מוה"ר"ן, שעה).

ר' מנחם: נו, הלוואי! אשמח מאד אם נתפוס בכל פעם נושא מסוים, ונברר אותו כדבעי.

רבי שמחה: בשמחה רבה! ניפגש בשבוע הבא, ונתחיל בהתחדשות!

רבי שמחה: נו, וכי אין אתה הולך ב"דרך של צדיק גדול מאד"? הרי התבודדות ביערות בחצות הלילה, היא 'עבודה' שאצל העולם אינה שייכת רק לגדולי הצדיקים המופלגים. ובכוחו הנורא של רבינו, גם אני וגם אתה יכולים לצעוד בדרך של אותם צדיקים גדולים - - -

ר' מנחם: אכן כך. זה באמת פלא! לא חשבתי על זה.

האמת, שאני נזכר שבאחת הלילות שנסענו יחד להתבודד ביער, עלה על הטנדר איזה יהודי שרצה 'טרמפ' לשכונת רמות, וכשראה אותנו - חבורת אברכים ובחורים שנדחסים בתוך טנדר באמצע הלילה - הוא ניסה לברר להיכן מועדות פנינו. וכששמע שאנחנו נוסעים ליער להתבודד, הוא התמלא בהתפעלות עצומה כל כך, עד שכמעט הרגיש שהוא יושב על איזה עגלה שמסיעה את הבעש"ט ותלמידיו...

רבי שמחה: במידה מסוימת הוא צודק, כי אכן - לקום באמצע הלילה ולצאת ליער להתבודד

משך שעה תמימה, היא "דרך של צדיק גדול מאד" כהבעש"ט ותלמידיו. אלא שרבינו, בכוחו הגדול, מוליך אף את הפחות שבאנשיו בדרך זו.

ר' מנחם: איך באמת אנחנו לא מתפעלים מזה?

רבי שמחה: גם זה, היא מתנה מרבינו; שגם כשאנו זוכים ללכת בדרכים נפלאים כאלה, אנחנו לא קולטים מה קורה פה, וכך אנחנו שמורים מהגאוונה המאוסה...

וכפי שמובא בספר אבניה ברזל, בזה הלשון: "פעם אחת אמר רבינו ז"ל שלשה דברים פעלתי אצל השם יתברך. (א) דאס גדלות האב איך שוין פון אייך צובראכען; ווי אזוי איר וועט דאווינען וועט מען זאגן: 'איי ער איז א בראסליווער' -] את הגדלות כבר שברתי ממכם, איך שתתפללו יגידו, איי, הוא ברסלב"ר]" (אבניה ברזל, כו).

ר' מנחם: אוי, כמה זה נכון... הרי אם לא היינו חסידי ברסלב, היינו ממש יוצאים מהתפעלות כיצד ישנם אברכים שיוצאים באמצע הלילה ליערות להתבודדות...

רבי שמחה: ידידי ר' מנחם! האם שמת לב שהגענו כבר לגיליון כ"ח... עשרים ושבע שבועות זכינו לשוחח מדי שבוע 'שיחת חברים', ואף לזכות בה את הרבים!

ר' מנחם: אני חייב לומר לך שהשיחות האלה עזרו לי מאד, בכל מיני תחומים.

רבי שמחה: גם אני מצטרף... קיבלתי המון תועלת מהשיחת חברים שבינינו, ואף שמעתי מידידים שקיבלו מכך תועלת.

הכח של 'שיחת חברים' הוא עצום ביותר. בפרט שאנו מקורבים ב"ה לרבי גדול כזה, אשר אין צריכים אלא להתוועד יחד ולשאוב מים בששון מהנחל הנובע.

ר' מנחם: ראיתי לאחרונה שיחה בכתביו של רבי שמואל הורביץ זצ"ל, שכותב: "רבינו ז"ל אמר שבכל מקום ששני חסידי ברסלב הולכים ביחד ומדברים זה עם זה, צריך לילך אחריהם סופר ולכתוב כל דיבור היוצא מפיהם. כי הלא כשאנ"ש הולכים ביחד אינם מדברים שטותים, אלא מעניין התכלית".

רבי שמחה: יהי רצון שאכן נזכה להיות שני 'חסידי ברסלב' אמיתיים, וכל דיבורינו לא יהיה רק מהתכלית.

ר' מנחם: אני עדיין רחוק מלהיקרא 'חסיד ברסלב' אמיתי, אבל בכל זאת, בזכות וכח רבינו, מה שהכי מעניין אותי זה 'דיבורים על התכלית'...

רבי שמחה: אכן, זהו אחד מהמופתים הנפלאים ביותר של רבינו הקדוש; שהוא לוקח אנשים פשוטים ומגושמים כמונו, ומכניס בנו כיסופים ורצונות שמתאימים לגדולי הצדיקים, ושנשתוקק לדבר רק מהתכלית הנצחית.

זו שיחה מפורשת של רבינו, שאמר: "הפחות שבאנשי, אני מוליך אותו בדרך של צדיק גדול מאד" (ח"י מוה"ר"ן, שיד).

ר' מנחם: מה? אנחנו צדיקים גדולים מאד? אולי אתה צדיק גדול, אבל אני בכלל לא 'צדיק גדול' מאד...

רבי שמחה: לא רק שאנחנו לא צדיקים גדולים מאד, אלא אפילו לא צדיקים קטנים מאד... אלא שרבינו מוליך גם אנשים כמונו ב"דרך" של צדיק גדול מאד.

ר' מנחם: מה הכוונה?

רבי שמחה: מה שיספרת אתה בעצמך, לדוגמא, בשבוע שעבר - - -

ר' מנחם: מה סיפרתי?

רבי שמחה: תבדוק בגיליון כ"ז של 'לבבי'... שם סיפרת לי שאתה זוכה לנסוע מדי חצות לילה בשדה להתבודדות.

ר' מנחם: נכון. הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו.

נדהמת?

להיטען לרבי מדרך המיצר הדוחק

רבונו של עולם, אתה יודעת כי לא הנה עולמה על דעתך לבקש כל אלה מלפניך. כי אף על פי שאיני יודע כל התרחקותי מך, אכל אפילו לפי מעט ודישתי מהתרחקותי מך, גם כן לא הנה עולמה על דעתך לבקש על מעט מאלה. אף אתה חי יודעת את לבבי, כי כל דברי תחנוני ובקשותי נכל תקותי ובקשותי עדין. הוא רק על זכות ובה הצדיקים האמתיים אשר אנו חוסים בצד מלפניהם. על כן עליהם אני נשען לבקש מך כל אלה, כי כחם הגדול מספיק אפילו עלי, אפילו בהתרחקותי העצום מאד בלי שיעור וערך, אף על פי כן בכחם הגדול אני בטוח ונשען ונאמץ. שיעדו יש לי תקנה לנפולת לכל מה שבעשתי מלפניך, ויותר ויותר מזה. כי רחמיך לא כלים. וזכות ובה וגבורת כל הצדיקים האמתיים אינו נפקס לעולם. ואין שום סכר א שתוכל לעמוד נגד קדשם ובעלתם ונקהם ותקפם וזקםם ובהם וגבורתם. וזכותם ובהם הגדול יגור ויגן וישע לני ולכל החוסים בהם, פי גדולים צדיקים במיתתם יותר מבתיהם, והם נקראים חיים תמיד.

ארוצה ברחובות ואזעק!

גילוי התורה הקדושה 'הנעור בלילה'

בעוד רבינו צועד יחד עם תלמידו מוהר"ת אל מחוץ לעיר, סמוך לנהר ה'בוג', פתח פיו הקדוש וכך אמר לו:

"יש אפיקורסים הטועים וסבורים שהעולם הוא 'מחויב המציאות', אך באמת, רק הבורא יתברך הוא מחויב המציאות, והעולם הוא 'אפשרי המציאות' כי יכול היה שלא לברוא. אך כוונת הבורא יתברך היתה, שיחזור העולם ויכלל בו, בבורא, שהוא מחויב המציאות. ולזה אי אפשר לזכות, כי אם על ידי ביטול, שיבטל עצמו לגמרי, עד שיהיה נכלל באחדותו יתברך.

"ואי אפשר לבוא לידי ביטול, כי אם על ידי התבודדות. כי על ידי שמתבודד ומפרש שיחתו בינו לבין קונו, על ידי זה הוא זוכה לבטל כל התאוות והמידות רעות, עד שזוכה לבטל כל גשמיותו, ולהיכלל בשרשו.

"אך עיקר ההתבודדות הוא בלילה, בעת שהעולם פנוי מטרדת העולם הזה. כי ביום, על ידי שרודפין העולם אחר העולם הזה, הוא מבטל ומבלבל את האדם מלהתבונן ולהיכלל בהשם יתברך, ואפילו אם הוא בעצמו אינו טרוד, אף על פי כן מאחר שהעולם טרודים אז, ורודפים אז אחר הבלי העולם הזה, קשה אז לבוא לידי ביטול.

"וגם צריכין שיהיה ההתבודדות במקום מיוחד, דהיינו חוץ מהעיר בדרך יחידי, במקום שאין הולכים שם בני אדם. כי במקום שהולכים שם בני אדם ביום, הרודפים אחר העולם הזה, אף על פי שכעת אינם הולכים שם, הוא מבלבל גם כן ההתבודדות, ואינו יכול להתבטל ולהיכלל בו יתברך" - - -

במאמר זה הנקרא 'הניעור בלילה' (מוזב בליקוטי מוהר"ן, י"ב) ביאר לו רבינו מהי הדרך שעל ידה זוכים להזדקק מכל המידות הרעות ולהתדבק בבורא יתברך. לאחר מכן נענה רבינו: "זה פירוש המשנה (אבות ג, ד): 'הניעור בלילה והמהלך בדרך יחידי ומפנה לבו (מכל עסקי העולם הזה) לבטלה (לזכות ל'ביטול') - הרי זה 'מתחייב' בנפשו (שנכלל עם כל העולמות התלויים בנפשו בבורא יתברך שהוא מחויב המציאות)'.
- - -

ארוצה נא בשווקים וברחובות - - -

מוהר"ת, שכמסופר, כבר לפני כן החל להתבודד בלילות ביער שמחוץ לעירו נמירוב, ולא סיפר זאת לרבינו, התמלא התפעלות עצומה מכך שרבינו מגלה לו ברוח קדשו תורה נשגבה על דבר זה ממש, וכך התברר לו שזכה לכוון אל האמת.

מעוצם המתקוות שהרגיש מוהר"ת בדבריו הנעימים של רבינו, התבטל כליל מן הגשמיות, וצעק בקול לא לו:

"גיוואלד!!! ארוץ בשווקים וברחובות ואצעק: אהה! מה הם חושבים לנפשמ!" - - -

מרום תבערת לבו, רצה מוהר"ת באמת ובתמים לצאת אל השוק ההומה הסמוך לבית רבינו ולזעוק בכל כוחו כי אור גדול מאיר כאן בעיר; רבי קדוש ונורא שבכוחו לקרב את כולם אל ה' - - -

כשראה רבינו שמתכוון הוא באמת לרוץ ולצעוק, תפס מיד בבגדו ואמר לו: "שטיי, וועסט נישא פועל'ן" - "עמוד! לא תפעל כלל!"

את צעקתו הגדולה, גזר רבי נתן והטמין בכתביו, שם מתגלית גדולתו של רבינו, המאיר את הדרך

לכל באי עולם, לצאת מאפילה לאורה ולהתקרב אל ה' באמת.

כשסיפר רבי נתן לרבינו את התלבטותיו, נתן לו רבינו רשות לנסוע לברדיטשוב לשם קניית הסחורה.

מוהר"ת נסע, אך עשה זאת מתוך תחושת צער על שהוא מבלה את זמנו על 'גשמיות' במקום על 'רוחניות'. מיד בשבו עם הסחורה לנמירוב, לא השתהה אפילו רגע ונחפז ורץ בחזרה אל בית המדרש, אל ספריו, מקור חיותו.

זוגתו מרת אסתר שיינצא ניהלה את החנות, בתחילה היתה באה אליו תכופות אל בית המדרש, ושאלת אותו למחירי הסחורות, אך לבסוף, משהבינו כל בני משפחתו כי הוא אינו כלל כשאר בני האדם; לבו ומוחו מקודשים לגמרי רק לעבודתו יתברך, ויתרו לו גם על חלקו זה וברבות הזמן דאגו שגם קניית הסחורה תיעשה על ידי מישהו אחר. זוגתו, קיבלה על עצמה את כל ניהול החנות.

חלפה תקופה, מרת אסתר שיינצא, שהורגלה לחיי עושר ושפע, לא שינתה מהרגילה, מאידך הכנסת החנות היתה מעטה. היא חזרה שוב לטעון כלפי מוהר"ת מדוע הפנה ערפו מעסקי העולם הזה.

טרם יקראו ואני אענה

ערב אחד, כשכא לביתו לאכול, שפכה לפניו את לבה על מצבם הדחוק, על ההוצאות הרבות וההכנסה הדלה, עד שהיא כבר חייבת ממון לאחרים עקב הוצאות הבית. לבו התמרמר בקרבו מאוד על כך, הוא נכנס אל החדר, ופנה מקירות לבו אל מלך שומע תפילה:

"ריבונו של עולם! הרי לפני שנעשים איש כשר באמת, מוכרחים להתמהמה הרבה. לעת עתה, תן לי פרנסה!"

נתקיימו בו דברי הכתוב (ישעיה סה, כד): "והיה טרם יקראו ואני אענה", עוד לפני שהתפלל את תפילתו זו, הקדים השם יתברך רפואה למכתו, באותה שעה, ישב אביו עם שותפיו לעסק, ובלבם של השותפים עלו פתאום רגשי רחמים על בנו רבי נתן והם פנו אל אביו: "איך יכולת להפנות עורפך לבן יקר ערך שכזה?". רבי נפתלי הירץ הלך מצטדק: "מה באפשרותי לעשות? הרי כבר החזקתי אותו על שולחני כמה שנים ואף עזרת לו קצת בממוני לאחר מכן, מה אעשה ובביתי יש לי עוד ילדים קטנים שעלי לפרנסם!"

יעצו לו השותפים, שייקח את הסחורה שנותרה בחנות בנו, ישקיע אותה בחנותם המשותפת שבעיר הגדולה אודסה, ומרווחי השקעה זו, יוכלו בנו להתפרנס. הדברים התקבלו על לב רבי נפתלי הירץ, הוא קרא לבנו מוהר"ת והודיע לו על כך.

התקיימו בו במוהר"ת דברי חז"ל הקדושים: "כל המקבל עליו עול תורה, מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך-ארץ" (אבות ג, ה) "בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו" (מדרש רבה, בלק פרשה כ') - משמייים, סילקו את המניעות מדרכו וסייעו לו להיות כלי ראוי לקבל את אורו של רבינו ולהפיצו על פני תבל. על ידי הַסָּדֵר זה, התפרנס מוהר"ת בכבוד במשך תקופה ארוכה, עד מספר שנים אחרי הסתלקות רבינו.

אוהב ה' שערי ציון...

הרבה מחלוקת עברו על אנשי שלומנו, מאז ירד ונתגלה אור רבינו הק' בעולם. אבל מחלוקת זו שהיתה בעיר טעפליק, היתה קשה מן הראשונה. ומכמה סיבות: הן מצד היכולות בגשמיות שהיו למתנגדים, והן מצד גדלותם בלימוד התורה. לעומתם, גם אנ"ש, לא היו קטלי קניא, ותהי המלחמה פנים ואחור.

חסידי ברסלב שבעיר ראו כי המחלוקת מחדשת פניה בכל יום מחדש, ולא נראה מרוחק קצה של סוף, למחלוקת המכלה מנפש ועד בשר, ואינה מנחת קרן זוית בטעפליק לעבוד בה את ה' בנחת וביישוב הדעת.

אחר שיקול הדעת ותשועה ברוב יועץ, נסכם בדעתם לפנות אל העיר טירהאויצא, שם ישבו שני האחים הקדושים מאנ"ש, הלא המה: ר' יצחק בער ואחיו ר' יקותיאל, ועבדו את ה' יומם ולילה. ר' יצחק בער היה גדול בתורה ועבודה, ושמו הלך לפניו, כך שהיה נכבד בכל העיר ואף מחוצה לה, ונחשב כאיש מורם מעם, עד שהיה אוהב וחביב גם על המתנגדים שבטירהאויצא ושבאוקריינא כולה, ואף הם נהגו בו כבוד ודרך ארץ. מסיבה זאת שלחו אנ"ש דטעפליק אחריו, לבקש מלפניו שיואיל בטובו, לעמוד לאחיעזר ואחיסמך לאחיו היקרים חסידי ברסלב שבטעפליק, הסובלים קשות מהתנגדות חריפה, ויעקור דירתו מטירהאויצא, לקבוע משכנו בתוכם, בתקוה שבכך יושקט מעט או הרבה אש המחלוקת מעליהם.

אחר הפצרות ובקשות רבות, נעתר ר' יצחק בער לבקשתם, והחל להכין עצמו ואת ביתו, לסדר ולארוז חפציו, לקראת המעבר לטעפליק, כי גדול השלום, ובפרט למען כבוד רבינו ואנשיו. ונשא עיניו וליבו השמימה בתפילה ותקוה שאכן בואו ישנה את פני הדברים, ויוכלו אנ"ש דטעפליק לנשום לרווחה.

תושבי טירהאויצא הוכרחו בלית ברירה להיפרד מר' יצחק בער ולוותרו לדרכו. אך, אחיו הקטן ר' יקותיאל, כמה שהבין את נחיצות הענין, קשה היה עליו הדבר כפליים, מאחר שכל חיותו והתחזקותו בעבודת ה' בכלל, ובפרט בענין התקרבותו אל רבינו וקיום עצותיו, שאב מאחיו הגדול ממנו בחכמה ובשנים. ובבואו להיפרד ממנו קודם נסיעתו, פרץ בכי ובדמעות שלישי, באומרו: "טייערער ברודער, מה אעשה מעתה, כשאשאר לבדי בלעדיך כאן בטירהאויצא. מי יחזקי ומי ינחמני, מי ידבר על לבי, ומי יאיר לי את חיי?"!

ענה לו ר' יצחק בער בעניימות לשונו: "ברודער מייענער, קויף דיר דעם 'שערי ציון' און שטיי אויף אלע נאכט חצות, וועט דיר ווערן אזוי ל-ע-כ-ט-י-ג-א!" - "אחי היקר, קנה לך את הספר 'שערי ציון', וקום בכל לילה בחצות, אז תשפוך את לבך בתיוקון חצות ובשאר התפילות והתחיות המופיעות שם, וזה אשר יאיר ויזריח לך את חייך". ומשך והאריך באומרו תיבת 'לעכטיג' כמפליג בדבר...

וכאשר אכן ידוע על אנ"ש מאז ומעולם, שדבקו בספר 'שערי ציון', ובו היו מתחילים את סדר יומם בקומם בלילה באמירת 'תיוקון חצות', ובו היו ממשיכים במשך היום בשפיכת לבם בתחניות ובקשות, ובו היו מסיימים ב'קריאת שמע שעל המטה', עד שהיה מונח אצל הרבה מהם בתיוקנות ותפילין, ואכן עשה אותם 'לעכטיגע אידן'. וגם רבינו הקדוש בעצמו היה אומר את התפילות שבספר קדוש זה, כמסופר בשבחי הר"ן (סימן י) ובשיחות הר"ן (סימן קס"א).

היארציית של המחבר הקדוש בעל 'שערי ציון' - רבי נתן נטע ב"ר משה אשכנזי הנובר הי"ד - חל ביום כ' תמוז, בין המצרים יזרח אור לישרים, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

ר' יצחק בער מטעפליק

מגדולי תלמידי מוהר"ת, הוא ואחיו ר' יקותיאל נולדו במרכתו של המגיד מטירהאויצא. בעת זקנתו אמר שבכל מקום שהוא פותח את הליקוטי מוהר"ן מאיר לו, והוא רואה חידושים נוראים. נפטר בשנת תרי"ד ומנו"כ בטעפליק. בנו ר' יודל היה חתנו של ר' נחמן מטולטשין.

לקבוע את עצמו' להתבודד - מדוע?

התבודדות היא 'עצה' או 'אזהרה'? האם לא מפיק לדבר על השי"ת ככל רגע אפשרי במשך היום? האם 'התבודדות' היא רק לדבר דיבורים לפני ה'?

ובכן עלינו לעשות חשבון פשוט: אם אותו "רבי" שקיבלנו עלינו את מרותו, מזהיר מאד על כך - עלינו לקחת את הענין באופן רציני מאד...

נחזור לגופם של דברים:

דיבור אל השי"ת הוא אכן חלק עיקרי מאד של ה'התבודדות', אולם לא עצם מהותה. שכן, ניתי ספר ונחזי כיצד רביה"ק מגדיר לנו מהי התבודדות - והרי לך לשונו:

"ההתבודדות הוא מעלה עליונה וגדולה מן הכל, דהיינו:

(א) לקבוע לו עכ"פ שעה או יותר, להתבודד לבדו באיזה חדר או בשדה.

(ב) ולפרש שיחתו בינו לבין קונו, בטענות ואמתלאות, בדברי חן וריצוי ופיוס, לבקש ולהתחנן מלפניו ית', שיקרבו אליו לעבודתו באמת.

(ג) ותפילה ושיחה זו, יהי בלשון שמדברים בו, (דהיינו בלשון אשכנז במדינתנו).

(ד) ואפי' אם לפעמים נסתמין דבריו, ואינו יכול לפתוח פיו, לדבר לפניו ית' כלל. אעפ"כ זה בעצמו טוב מאד, דהיינו ההכנה שהוא מוכן ועומד לפניו ית', וחפץ ומשתוקק לדבר, אך שאינו יכול, זה בעצמו גם כן טוב מאד" (שם, כ"ה).

ועל דרך זה בשיחות הר"ן: "טוב מאד להאדם שיהיה לו חדר מיוחד לו לבדו לעסוק שם בעבודת ה' בתורה ותפילה, ובפרט התבודדות ושיחה בינו לבין קונו שלזה צריכין בודאי חדר מיוחד. ואמר רבינו ז"ל שאפילו הישיבה בעצמה שיושבין בחדר מיוחד לבדו גם זה טוב מאד" (שיחה רעד, ערה).

והרי שבהתבודדות צריך לכתחילה גם לדבר אל השי"ת, אולם כשאינו דיבורים אז "מתבודדים" בלי דיבורים, שכן עצם הישיבה לבד עם השי"ת זוהי מהותה של התבודדות!

כללו של דבר: התבודדות בלי קביעות זמן מיוחד לזה, היא מעלה נפלאה של דיבור עם השי"ת, אשר היא גופא אמנם מעלה גדולה, אולם אזהרת ההתבודדות זה משהו אחר לגמרי; לקבוע לו זמן להתבודד - כלומר, להיות "לבד" - להיות פנוי מכל עסקיו, לשבת לפני השי"ת, ולעשות את הדברים שצריך לעשות בהתבודדות... שעליהם עוד חזון למועד בע"ה.

ב"ה התעוררתי מאד בשבת 'שפכי' העעליט בענין קיום עצת ה'התבודדות', אולם בענין קביעות הזמן המיוחד לזה אני מתקשה, ויתכן מאד שזה פשוט 'מניעות המח', דהיינו שאין הדבר ברור לי כל הצורך בנחיצות ענין הקביעות לזה. אי לכך רציתי לברר: מה הצורך בקביעות זמן מיוחד לזה, הרי לדבר אל השי"ת בלשון המדוברת אפשר בכל רגע מצוי ביום?

נראה מתוך דבריך, שלהבנתך ענין ה'התבודדות' מסתכם רק ב'לדבר אל השי"ת בלשון המדוברת'. אמנם האמת היא, שעל אף שבוודאי שגבה מאד מעלת הדיבור אל השי"ת בכל עת מצוא, אולם אין זה כלל וכלל עצם מהותה של עצת ה'התבודדות'.

בדרך אגב, יש לציין ולהדגיש על אודות הביטוי 'עצת' ההתבודדות, שאין הכוונה שרביה"ק 'מייעץ' לנו לקיים עצה זו, אלא רביה"ק 'מזהיר' אותנו לקיים זאת, שכן בענין ההתקרבות אל השי"ת היא העצה היעוצה מכל העצות, והיא העצה הכללית שדרכה יכולים לבוא אל לקיום כלל העצות, וכלשונו של רביה"ק: "הנהגה זו היא גדולה במעלה מאד מאד, והוא דרך ועצה טובה מאד להתקרב אליו ית'. כי זאת היא עצה כללית, שכולל הכל, כי על כל מה שיחסר לו בעבודת ה', או אם הוא רחוק לגמרי מכל וכל מעבודתו ית', על הכל יפרש שיחתו, ויבקש מאתו יתברך" (ליקוטי מוה"ר"ן תניינא תו" כ"ה).

ועל קיום עצה זו, "מזהיר" רביה"ק "מאד" את כל אחד ואחד מאתנו, וכמובא בשיחות הר"ן (שיחה ס"ו): "הזהיר מאד כמה פעמים על ענין השיחה בינו לבין קונו שכל אדם ידבר ושיח בינו לבין קונו". וכן שם בשיחה קפ"ה: "גם זאת היתה הנהגה כללית שהזהיר את כל אחד ואחד, דהיינו להתבודד בכל יום ויפרש שיחתו לפני השם יתברך ולבקש מלפניו רחמים ותחנונים לזכות להתקרב לעבודתו יתברך". וכן "היה דרכו ז"ל לזרז מאד בזה להיות רגיל מאד בהתבודדות לפרש שיחתו לפני השם יתברך בכל יום ויום" (ליקוטי תניינא תו" כ"ו).

אפשר לשלוח שאלות שיופיע במדור זה להמערכת

"כה תאמר לבית יעקב"

בעיר מאנסי שבארצה"ב, התקיים ביום ד' כינוס לנשות אנ"ש, שם התאספו מאות נשים ונערות לשמוע דבר ה', דברי חיווק בגודל מעלת הקיבוץ בראש השנה, על ציון רבינו הקדוש באומן. אשר "בית יעקב אלו הנשים" יש להם חלק גדול בדבר נשגב זה, ע"י שמוסרים נפשם להישאר בגפם ביו"ט של ר"ה ובימים שלפניו ולאחריו, למען יוכל אבי המשפחה לעשות רצון צדיק. ובהל קא זכין, במאי ד"נטרין לגבריהו עד דאתו מבי רבנן" (ברכות יז ע"א).

בכינוס נשמעו דברי חיווק, וכן התפללו יחד למען הצלחת הקיבוץ הקדוש, שיוכל כל החפץ להשתתף בו ללא מניעות.

"איש בושר על יד יקותיאל"

שמחה גדולה אופפת בימים אלו את כלל חסידיו ברסלב, לרגל הבשורה שנתקבלה ממכון "משך הנחל" על ספר חדש ומושקע שיצא לאור בס"ד ובשמו יקבנו: "תורת יקותיאל".

הספר כולל בתוכו שו"ת בהלכה מועתק מעצם כתי"ק של הגאון רבי יקותיאל זלמן אב"ד דק"ק מעדועדיווקע, מגדולי תלמידי מוהר"ת ונכדו של ר' יודל תלמיד רבינו. הספר לא עלה מעולם על מכבש הדפוס ויצא כעת לראשונה, ומבטא במעט את גדולת מוהר"ת ותלמידיו האריות שבחבורה. כן נוספו בסוף הספר פרקי תולדותיו.

בחלקו השני של הספר, נדפסה 'דרשת מוסר' המעוררת ליראת שמיים וזכרון התכלית מכת"י המגיד הטהור והאויצ'ע, מגדולי תלמידי רבינו הקדוש, אשר נתגלתה לאחרונה בפ'נסקס החברא קדישא' דק"ק קערטש.

במשך שנים רבות היו כתבים אלו טמונים וסופנים, ועתה לאחר השקעה מרובה יצאו לאור עולם ברוב פאר והדר.

ניתן להשיגו בחנויות המובחרות. בתי כנסיות ישיבות וכיוצא, יכולים לפנות למכון 'משך הנחל' בטלפון 02-627-3120 ולקבלו חינם.

ההנעשה והנשמע

הכונו! - העסקנים המסורים הודיעו, על "יום תפילה וזעקה עולמי" למען קיום הקיבוץ הקדוש בר"ה באומן, שיתקיים בער"ח אב הבעל"ט. פרטים יבואו.

ביהמ"ד פאר הנצח צפת: נבנה 'ארון קודש' חדש, ומפואר ביותר.

ירושלים עיה"ק: התחדשו הנסיעות הקבועות מידי לילה להתבודדות בשדה, לקיום עצת ה'הניעור בלילה', לאחר שהאברכים המסורים רכשו טנדר חדש ומרווח.

בית שמש רמה ג'2: נפתח 'כולל בוקר', בראשות הרה"ג ר' צבי ליברמנש שליט"א.

ישי"ק ברסלב ירושלים: התקיים נסיעה למקומות הקדושים לרגל תחילת החזרה על כל מסכת בבא קמא שנלמדה במשך השנה.

נקודות

שְׁמַעְתִּי מֵאָזִי יְיָ בְשֵׁם מוֹהְרַנְט'ל ז"ל, עַל אֹדוֹת אֲשֶׁר נִהְיֶה שְׁמַעְתִּי בְּרֵאוֹתוֹ כְּפִי הַפְּעִימִים שֶׁגַם בְּעַסְקֵי הַנֶּפֶשׁ נִתְקַיֵּם הַבְּתוּבָה (איכה ג, ט), "גַּם כִּי אֶזְעַק וְאֲשׁוּעַ שְׁתֵּם תִּפְלְתֵינִי, וְאָמַר בְּנֵה הַיָּשׁוּן: "אֵיךְ קָנַן מִיר מְעַרְעֵר נִישְׁט קִיִּץ דָּאָם הָאָרֶץ, נֶאֱמַר תִּשְׁעָה בָּאָב אֲוֵן בֵּין הַמְּצָרִים בֵּי דֵי קִינּוּת, אֲוֵן אֶגְאָנֵץ יֵאָר בֵּי תִפְלֵת הַצּוֹת, הָאָמַשׁ קְלָאָנֵן אֲוִיךָ דַּעַם חֲרָקֵן לְבֵית הַמּוֹחֵזִין בְּכִלְיֵי תִפְלֵת וּבְכַפְרֵי מִוִּת, וְאֵם מַעַן אֲיִז נִישְׁט אֲזוּי וְוִי מַעַן דְּאָרְךָ צוּ וְוִי" = "אֲיִנִי יִבֹּל יוֹתֵר דְּקָרַר אֶת לְבִי רַק בְּתִשְׁעָה בָּאָב וּבִימֵי בֵּין הַמְּצָרִים בְּאֲמִירַת הַקִּינּוּת, וּבְכִלְיֵי מִוִּת הַשְּׁנָה בְּתִפְלֵת הַצּוֹת; קְלָל תִּפְחוֹת לְבָבוֹת עַל הַחֲרָקֵן [בֵּית הַמּוֹחֵזִין בְּכִלְיֵי מִוִּת] מַה שְׁאֲיִנְנוּ כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ לְהִיֵּת". (כוכבי אור, שיחות וסיפורים, כו)

הרה"ח ר' מרדכי דוד הלוי הורוביץ שליט"א נדב 1000 גליונות לרגל אירוסיו בתו למדל טוב עם הבה"ח ישראל נתן בן הרה"ח ר' רפאל כהן שליט"א זכות הפצה תעמוד לו להתברך בכל מיילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות ויזכו לבנות בית ואמן בישראל

הרוצה בעילום שמו נדב 1000 גליונות לע"נ האשה החשובה הצדקנית חנה שפרינצא בת ר' אברהם ת.נ.צ.ב.ה. זכות הפצה תעמוד לו להתברך בכל מיילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות ויזכו לבנות בית ואמן בישראל

הרה"ח ר' אליעזר סביצקי שליט"א שותף ואמן למערכת 'לב' אשר קנה זכות תעמוד לו להתברך בכל מיילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות ויזכו לבנות בית ואמן בישראל

הרה"ח ר' בצלאל ברוך פרידמן שליט"א לקח חלק בהפצת הגליון לע"נ זקן אי"ש מעתיק השמועה הרה"ח רבי לוי יצחק בנדר בן הרה"ח ר' אברהם נח זצוק"ל. זכות הפצה תעמוד לו להתברך בכל מיילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות ויזכו לבנות בית ואמן בישראל

הרה"ח ר' חיים שלמה הלוי ראטנברג שליט"א נדב להפצת הגליון לע"נ זקן אי"ש מעתיק השמועה הרה"ח רבי לוי יצחק בנדר בן הרה"ח ר' אברהם נח זצוק"ל. זכות הפצה תעמוד לו להתברך בכל מיילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות ויזכו לבנות בית ואמן בישראל

הגה"ח רבי אפרים נתן קעניג שליט"א רב קהילת חסידי ברסלב צפת נדב זכות הפצה בעי"ח צפת לע"נ אביו הגאון החסיד רבי גדליהו אהרן בן הרה"ח ר' אלעזר מרדכי זצוק"ל אשר מטר נפשו להפיץ דעת רבינו הקדוש בעולם ועבור בניו עיר הקודש צפת. זכות הפצה תעמוד לו להתברך בכל מיילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות ויזכו לבנות בית ואמן בישראל